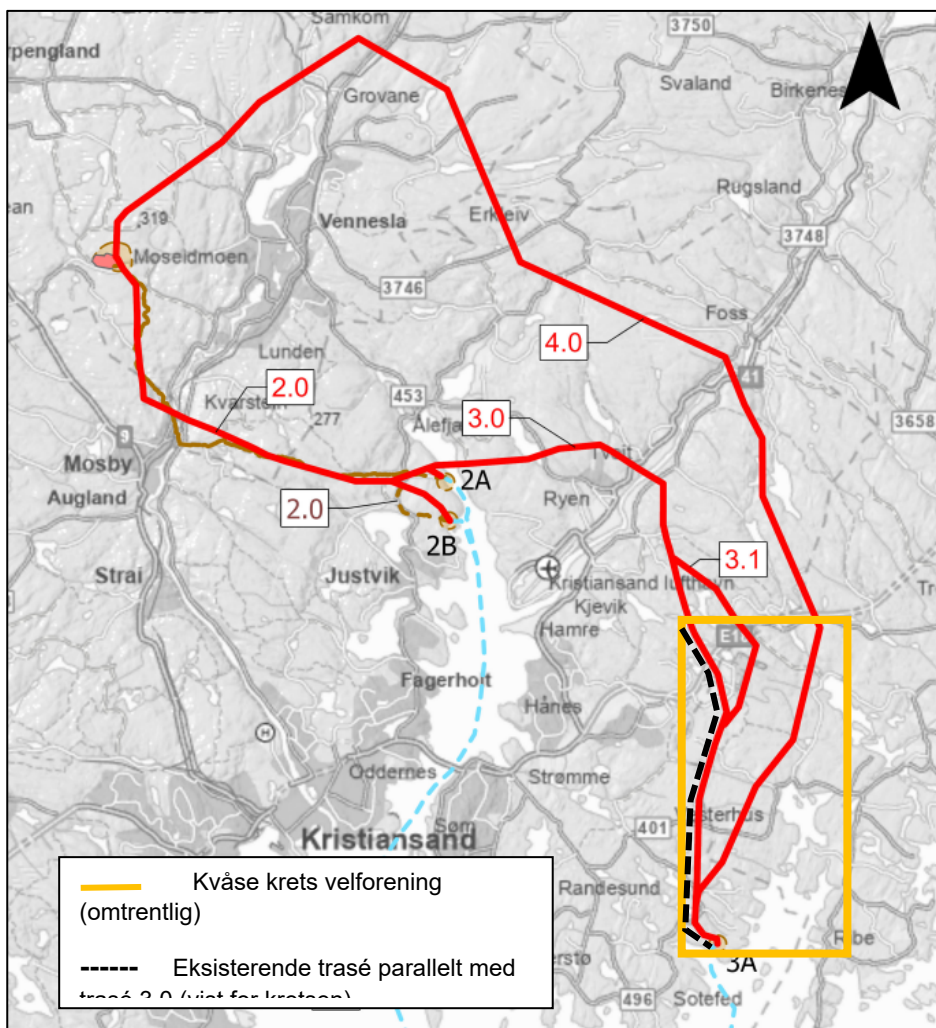

Co. Katrine Skajaa Gunnarsli, Isefjærveien 44, 4770 Høvåg, telefon 906 32 657. e-post: katrine.gunnarsli@gmail.com

Kvåse, 31.12.2024

Vi viser til NVE sin høring av v Statnett sin melding om og forslag til utredningsprogram for reinvestering av Skagerrak 1 og 2, jf. brev datert 29.10.2024. Frist for å komme med innspill er 31.12.2024. Beboerne i Kvåse krets, vist ved gul boks i figur 1 blir i stor grad påvirket av traseforslag 4.0 i meldingen, og Kvåse krets velforening (KKV) ønsker å komme med innspill som fremhever problemstillinger knyttet til dette forslaget.

Figur 1. Kart som viser trasé-alternativene og omtrentlig område som inngår i Kvåse krets

Innspillet er delt opp som følger:

1. Generelt innspill
2. Kommentarer til traséalternativet 4.0
3. «Monstermaster»
4. Oreigningslova
5. Øvrige innspill til utredningsprogrammet

Generelt innspill

Kvåse krets velforeningen tar ikke stilling til ny kabel til Danmark, men ulempene vil for grunneierne/opsitterne i område være betydelig mer til skade enn den eksisterende kabel, uaktet hvilke av Statnetts planlagte trasévalg vest for Topdalsfjorden.

Av de foreslåtte traseene for linjeføring for nye SK1/2 vil trasevalget 4.0 i veldig stor grad berøre beboerne i vestlige deler av Høvåg i Lillesand kommune, sett opp mot den eksisterende traseen. I områdene Vesterhus, Kvåse og Isefjær vil traseen berøre både boliger, viktige naturområder, populære turområder samt kulturlandskapet. Traseen vil også komme i nærhet til både Kvåsefjorden og Isefjærfjorden som er viktige rekreasjonsområder for fastboende og turister. Alternativene 4.1 og 4.2 berører ikke våre områder og vil ikke bli omtalt i denne høringsuttalelsen.

Alle de foreliggende trasevalgene til Statnett vil føre til langt større inngrep for oppsitterne i Kvåse krets velforeningen enn kraftlinjen fra 1970-årene med sine «monstermaster» og bred ryddegate. Den har siden den ble anlagt vært et meget synlig inngrep.

Kvåse krets velforening hevder:

- Prinsipielt at trasen anlegges på områder hvor både de samfunnsmessige skader, hva enten det er den visuelle effekt, turist- og naturvern hensyn o.l. er mindre enn alle de foreslåtte trasevalg.
- Subsidiært, hvis man må velge en av de foreslåtte traseene, må den trase som gjør minst skade velges.
- Det trasevalg som er mest til skade er nr. 4.0. Trasevalg nr. 3.1 er mindre til skade. Det valg som er minst skadelig er å legge linjen i den allerede etablerte trase for SK1 og SK2. Man ser det for ikke usannsynlig at anleggsstart for den nye kabel vil sammenfalle med demonteringen av SK1 og SK 2, d.v.s. før 2030.
- Den gagn som den nye kabel vil medføre for samfunnet som sådan, er i stor grad en politisk vurdering, som velforeningen ikke har kompetanse for å vurdere. De berørte grunneiere, oppsittere og lokalsamfunnet vil ikke gange noe på den nye kabelen. Alle, hva enten det er grunneiere, oppsittere eller lokalsamfunnet, herunder turisme o.l. som sådan vil utelukkende påføres skade.
- De ulike økonomiske og teknologiske perspektiver som de forskjellige trasevalg impliserer, har naturlig nok ingen av medlemmene i Kvåse krets velforeningen kompetanse til å vurdere.
- Man krever at habile fagfolk innen de ulike fagområder på engasjeres for å utrede hvilke skader de forskjellige trasevalg vil medføre, spesielt vurdere fordelene og skadene med å legge linjen i den allerede etablerte trase for SK1 og SK2.
- Disse fagfolk må åpenbart være habile til å foreta disse vurderingene, ikke bare fagmessig, men også å forhold til spesielt Statnett og Olje og energidepartementet samt direktoratet og relevante deler av forvaltningen for øvrig. De må være habile i den grad at deres vurderingen vil bli godtatt som sakkyndige vitner med høy grad av troverdighet av domstolen i tilfelle den må avgjøre om og i hvilken utstrekning inngrepet rammes av oreigningslova § 2.

Såfremt trasé 2.0, som sett fra vårt ståsted bør prioriteres, ikke blir realisert, **mener KKV at alternativ 3.0, som grenser til eksisterende trasé, er det minst inngripende valget for en fornyelse av SK1/2. Fortrinnsvis bør linjen legges i eksisterende trase, ikke på siden, i alle fall i områder der det er bebyggelse.**

Kommentarer til traséalternativ 4.0

Påvirkning på bebyggelse

Dagens trase går gjennom lite befolkede områder i Høvåg. Sett fra sør går linjen i nærhet av bebyggelse i Randvigdalen («Bronseplassen») og områdene i Rosselia før den går videre gjennom de nedbygde industriområdene i Sørlandsparken øst. Flytting til 4.0 alternativet vil påvirke områdene i Randvigdalen i større grad enn i dag, vil frigjøre området i Rosselia, men i stedet komme i konflikt med bebyggelsen i Åna. I sammenlignet med eksisterende linjeføring vil alternativ 4.0 altså komme betydelig nærmere bebyggelsen på Vesterhus og deres nærområder. Videre inn på Kvåse kommer linjen enda nærmere etablert bebyggelse. Trolig vil linjen bli både synlig og hørbar fra disse husene. Til sist vil linjen passere veldig nært gårdstunene inne på Isefjær og turistanlegget Isefjærleiren. Husene og områdene på Isefjær og Kvåse har vært bebodd i hundrevis av år og en føring av linjene gjennom disse områdene vil påvirke disse historiske områdene veldig negativt. Flyttingen av linjene fra gjeldene føring, synliggjort ved alternativ 3.0 til ny trasé 4.0 vil øke påvirkningen på beboere og eiendommer i våre områder betydelig.

Turområder

Området fra Kvåse og inn mot Torehei naturreservat er et mye brukt og populært turområde i vår del av Høvåg. Det er mange kilometer med markerte turstier og utsiktspunkter på både Kirkebakken og Torehei. Alternativ 4.0 vil føre til store inngrep i disse turområdene og forringe rekreasjonsverdien til området. Også i områdene innover på Isefjær er det mye brukte turområder som vil bli sterkt påvirket av foreslått linjeføring. Dagens linje berører området nær industriområdet i Sørlandsparken og er plassert i en forlengelse av dette. En plassering i henhold til forslaget i 4.0 vil påvirke store uberørte områder hvor mange lokale og turister har sine rekreasjonsområder. Det er også en bekymring hvordan disse områdene vil bli påvirket av anleggsperioden.

Kulturlandskap

Alternativ 4.0 slik det er forslått langt gjennom våre områder vil sterkt påvirke kulturlandskapet vårt, spesielt ved gårdene inne på Isefjær. Linjene vil gå over, eller i umiddelbar nærhet av, jordene rundt disse gårdene. Området her har hatt jordbruksvirksomhet over mange hundre år med gamle murer, veier, jorder, diker og hustuffer. Kraftlinjer midt gjennom området her vil forringe både dette området og landskapet rundt husene inne på Isefjær. Hele veien gjennom Vesterhus, Kvåse og Isefjær vil linjeføringen forringe det kystnære kulturlandskapet vårt.

Natur og natuvernområder

Aktiviteten i Sørlandsparken har de siste 30 årene tatt en stadig større del av naturområdene ned mot Isefjærfjorden og Kvåsefjorden, og det er et stadig press på disse områdene. Torehei naturreservat ligger helt opp mot Sørlandsparken og representerer viktige naturverdier. Dagens linje (som går parallelt med alternativ 3.0) går i et lite område mellom naturreservatet og industriområdene. **Det gjør at området mellom naturreservatet og områdene nede på Kvåse er et sammenhengende naturområde som vil bli brutt opp ved en ny trase 4.0 som foreslått.** Området representerer også et viktig sammenhengende naturområde som er siste sammenhengende trekkområde for hjortevilt fra områdene på nordsiden av ny E18 og over til områdene i Randesund. Dette er blant annet et viktig poeng i statsforvalterens innsigelser mot kommunens arealplan for området på østsiden av Ikea som er foreslått avsatt til industriområder.

«Monstermaster»

Alle de foreliggende trasevalgene til Statnett vil føre til langt større inngrep for oppsitterne i Kvåse krets velforeningen enn kraftlinjen fra 1970-årene med sine «monstermaster» og bred ryddegate. Den har siden den ble anlagt vært et meget synlig inngrep.

Statnett gjør ikke fullgod rede for hva slags master som er tenkt brukt på den nye kabel, men redegjør i en viss grad for både portalmaster i stål og master med trekantoppheng. Begge typer master har både fordeler og ulemper. Statnett påpeker at estetiske fordelene med portalmaster har en bredere og mer åpen struktur som kan oppleves som mindre dominerende i landskapet, spesielt i åpne områder og hevder at de lettere kan tilpasses med farger og materialer som harmonerer med omgivelsene, noe som reduserer visuell påvirkning. Statnett påpeker ikke at portalmaster krever større trasebredde. De kan være lavere enn master med trekantoppheng, noe som kan bidra til mindre visuelle forstyrrelser i naturlandskap. Den typen master øker imidlertid risikoen for fuglekollisjoner og skaper et høyere magnetfelt nær bakken. De tiltak Statnett hevder kan redusere den visuelle påvirkning med farger vil åpenbart ha marginal, knapt nevneverdig effekt.

Skagerrakforbindelsene har i dag en samlet kapasitet på om lag 1700 MW, hvorav kapasiteten på SK1 og SK2 utgjør 500 MW. Kapasiteten på en eventuell reinvestering er ikke klarlagt og omtales ikke i Statskrafts melding. Det er imidlertid all grunn til å tro at den planlagte nye forbindelse vil ha en kapasitet langt større enn de 500 MW som «tapes» når SK1 og SK2 settes ut av drift senest i 2030.

Høyden på mastene er i stor grad en konsekvens av kabelens kapasitet/spenning. Master, eller høyspentmaster, er vanligvis mellom 38 og 40 meter høye – med en etter forholdene lav kapasitet. På Askøy vurderes å anlegge «monstermaster» med en høyde på mellom 25 og 60 meter. Kapasiteten på den kabelen er planlagt å være 2000 MW. Både den kabelen og den nye kabelen til Danmark er planlagt med en spenning på 420 kV.

Det er all grunn til å tro at mastene på den nye kabelen til Danmark ikke vil være mindre enn på Askøy, følgelig opp til 60 meter høyde. Statnett hevder at fjernvirkningen av kraftledninger ofte knyttes til opplevelsen av ryddegaten, men opplyser ikke hvor bred ryddegaten vil være. Statnett hevder videre at der hvor vegetasjonen oppnår begrenset høyde, er det mulig å øke mastehøyden noe for å unngå rydding av skog i traséen, og dermed redusere de visuelle virkningene, og at fjernvirkningen kan derfor reduseres ved at ryddebeltet justeres med bruk av ulik høyde på trær i randsonen og/ eller et mindre snorrett ryddebelte. Også disse tiltak vil åpenbart ha marginal, knapt nevneverdig effekt.

Oreigningslova

Oreigningslova § 2 bestemmer at vedtak eller samtykke til ekspropriasjon til kraftlinjer (§ 2 litra 19) kan, sitat: « *ikkje gjerast eller gjevast utan det må reknast med at inngrepet tvillaust er til meir gagn enn skade.*»

Kvåse krets velforeningen bestrider ikke at inngrepet med likestrømledningen utvilsomt er mer til gang enn skade for samfunnet som sådan. **Velforeningen bestrider imidlertid at alle de foreslåtte trasevalg er mer til skade enn gagn både for samfunnet som sådan og for grunneierne og oppsitterne som rammes.**

Øvrige innspill til utredningsprogrammet

- Ny trasé som må inngå i utredningsprogrammet: Det må utredes om dagens trasé, som går parallelt med 3.0 i vårt område, er mulig å gjenbruke i sin helhet for vårt område.

- Vedr. naturesservat/natur: Linjetrasè ved Toreheia naturesservat foreslås for alt. 3.0 vest for reservatet eller for alt. 4.0 øst for naturesservatet. Berøring med naturesservater får i en konsekvensmatrise alltid stor negativ verdi. Det må i utredningen gjøres en vurdering om det forhold at det ikke er ønskelig å gjøre en breddeutvidelse av dagens trase gjennom naturesservatet, medfører at man velger alternativ 4.0, og som fører til en langt mer omfattende inngripen i til dels like verdifulle naturtyper, men utenfor grensen for naturesservatet.
- Vedr. landskap og visualisering. Vi ønsker at det lages en visualisering av anlegg slik den vil se ut fra turistanlegget fra følgende punkter (uten avbøtende farger og med realistiske ryddegater og høyde på «monstermaster»):
 - Isefjærleiren
 - Isefjærfjorden (båtturister)
 - Kulturmiljøet på Isefjær
 - Torehei (utkikkspunkt)
 - Kjerkebakken (utkikkspunkt)
 - Kvåse sentralt
 - Kvåsefjorden (båtturister)
 - Vesterhus sentralt
 - Vesterhusfjorden (båtturister)
- Vedr. nærmere krav til utredning av fugl og andre dyrearter: Det må innhentes sensitiv artsinformasjon fra Statsforvalteren / og informasjon fra BirdLife Aust-Agder.
- Vedr. sammenhengende områder med urørt preg (SNUP). Langs kysten av Agder er det svært lite areal som vil falle inn under kategorien SNUP eller INON-område. Selv relativt små sammenhengene områder vil her være desto viktigere for både folk og dyr lokalt. For å kunne sammenligne trase 3.0 og 4.0 ut mot kysten må man gjøre en nedskalering av SNUP/INON områdene slik at man får vist faktiske forskjeller mellom de to alternativene for områdene som gjelder Kvåse krets.
- Vedr. reiseliv: Det er to campingplasser i kretsen: Isefjærleiren og Vesterhus camping. Øvrige næring og attraksjoner og næring i kretsen er: Bronseplassen, Vesterhus-museet, Vibekes blomster, honning... blomster...
- Vedr. drikkevannskilde: Kvåsetjønn med nedbørsfelt er drikkevannskilde; privat vannverk for 14 husstander.